

3. Серед українців широко поширені цінності демократії і толерантності, але також поширене і негативне ставлення до ЛГБТ - незалежний експерт. URL: <https://ua.interfax.com.ua/news/general/586527.html>.

4. Становище українських ЛГБТ у 2020 році: коротко переповідаємо результати дослідження. URL: <https://zmina.info/articles/stanovyshche-ukrayins%CA%B9kykh-lhbt-u-2020-rotsi-korotko-perepovidayemo-rezul%CA%B9taty-doslidzhennya/>.

5. Оксана Чорна. Любов не для всіх: перспективи одностатевого партнерства в Україні. URL: shpalta.media/2021/01/13/lyubov-ne-dlya-vsix-perspektivi-odnostatevogo-partnerstva-v-ukraini/.

6. Чи можливе цивільне партнерство? Одностатева пара проти України в Євросуді з прав людини. URL: <https://www.radiosvoboda.org/a/tsyvilne-partnerstvo-odnostatevi-pary-yevrosud/31084780.html>.

Володимир Шаблистий
завідувач кафедри
кримінально-правових дисциплін,
доктор юридичних наук, професор

Віталій Примаченко
завідувач кафедри
кримінального права та кримінології,
кандидат юридичних наук, доцент

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

ПРО ЛАНЦАРОТСЬКУ КОНВЕНЦІЮ ТА КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО

18 лютого 2021 року Верховна Рада України прийняла за формою дуже потрібний для всіх демократичних країн закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації «Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Ланцаротської конвенції)» (набув чинності 17.03.2021) [1]. Цим законом, серед всього іншого, чинний Кримінальний кодекс (далі – КК) України доповнено двома новими статтями та одну суттєву змінено. Про зміст цих норм якраз і буду вести мову, проте виключно в межах постановки проблеми.

1. Ст. 155 КК України з 2001 року змінено вже у четвертий раз, перша редакція стосувалася кримінальної відповідальності за добровільні статеві відносини з особою, яка не досягла статевої зрілості, без прив'язки до віку потерпілої особи. Пройшло якихось двадцять років і ми всі отримали, увага, кримінально-правову заборону вісімнадцятирічному юнакові цілувати дівчину, якій не виповнилося шістнадцять років:

«Стаття 155. Вчинення дій сексуального характеру з особою, яка не досягла шістнадцятирічного віку

1. Вчинення повнолітньою особою дій сексуального характеру, пов'язаних із вагінальним, анальним або оральним проникненням в тіло особи, яка не досягла шістнадцятирічного віку, з використанням геніталій, іншого органу чи частини тіла або будь-якого предмета, -

караються обмеженням волі на строк до п'яти років або позбавленням волі на той самий строк»...

А тепер з гумором про таке рішення. Назва статті явно ширше за її зміст. Враховуючи вже дворічну практику застосування оновленої ст. 152 КК України, завідомо невдалий зміст якої не критикує тільки, мабуть, лінивий, виникає питання: чому визначення поняття зґвалтування не було змінено у ст. 152 так, як це зроблено у ст. 155 КК України? Адже чинна редакція ст. 152 КК України про предмет зґвалтування говорить виключно «...з використанням геніталій або будь-якого іншого предмета...», а ст. 155 КК України: «...з використанням геніталій, іншого органу чи частини тіла або будь-якого предмета...». *Найстрашніше – у ХХІ столітті підліткам до шістнадцяти років категорично заборонено «по-французьки» цілувати своїх «дорослих» залицяльників у віці від вісімнадцяти років, оскільки така повнолітня особа може бути обмежена або позбавлена волі на строк до п'яти років!* Далі коментувати щось важко.

2. Цим же законом КК України доповнено ст. 156¹ «Домагання дитини для сексуальних цілей», в якій на жаль знову повна розбіжність між назвою статті та її змістом, оскільки

з незрозумілих поки що для нас причин «домагання дитини» є пропозицією зустрічі, зробленою повнолітньою особою, у тому числі з використанням інформаційно-телекомунікаційних систем або технологій, особі, яка не досягла шістнадцятирічного віку, з метою вчинення стосовно неї будь-яких дій сексуального характеру або розпусних дій, у разі якщо після такої пропозиції було вчинено хоча б одну дію, спрямовану на те, щоб така зустріч відбулася (ч. 1 ст. 156¹ КК України).

Дуже недолугим виглядає намагання законодавця дати визначення не домаганням, а цій зустрічі. Згідно з приміткою 1 до ст. 156¹ КК України, *під зустріччю в цій статті слід розуміти, у тому числі, зустріч, проведення якої передбачає використання інформаційно-телекомунікаційних систем або технологій*. Думається, укладачі юридичних енциклопедій та тлумачних словників української мови після цього просто залишаться незатребуваними, таку роботу надалі варто доручати авторам цієї примітки. Більш того, санкція ст. 156¹ КК України передбачає обов'язкове додаткове покарання у вигляді позбавлення права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю – практика застосування відсутня, поки що не зрозуміло, яких права і яких посад позбавляти.

3. Останнє, про «видовищність» кримінального закону. Тепер ми маємо ст. 301² «Проведення видовищного заходу сексуального характеру за участю неповнолітньої особи». В межах цієї доповіді акцентуємо увагу виключно на м'яко кажучи чужому для кримінального закону слові «видовищного». Згідно з приміткою до цієї статті, *«під видовищним заходом сексуального характеру у цій статті слід розуміти публічний показ у будь-якій формі продукції сексуального характеру або сценічні дії, метою яких є втілення сексуальних дій»*. Чому одразу просто не написати – ПУБЛІЧНИЙ?

На останок – що ж ми за люди, коли публічний показ дитячої порнографії називаємо видовищем? На хвилинку тільки уявіть «нову» статтю 338 КК України, в якій публічну наругу над державними символами замінити на «видовищна наруга».

Замість висновку. На жаль, Верховна Рада України продовжує продукувати дійсно потрібні зміни до КК України, проте їх зміст у науковців викликає відчуття безвиході, а як тоді бути слідчим, прокурорам та суддям?

В подальшому ці поставлені питання знайдуть свої відповідь у ґрунтовному дослідженні як мінімум на рівні наукової статті.

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо імплементації «Конвенції Ради Європи про захист дітей від сексуальної експлуатації та сексуального насильства (Ланцаротської конвенції)»: Закон України від 18 лютого 2021 року № 1256-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1256-20#n24> (дата звернення: 30.05.2021).

Наталія Верхоглядова

декан факультету
соціально-психологічної освіти та управління,
доктор економічних наук, професор,
академік Академії економічних наук України,
академік Міжнародної інженерної академії

Ольга Кубецька

доцент кафедри аналітичної
економіки та менеджменту,
кандидат економічних наук, доцент

*(Дніпропетровський державний
університет внутрішніх справ)*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОЛІТИКИ ГЕНДЕРНОЇ РІВНОСТІ В УКРАЇНІ

Проблеми рівності жінок та чоловіків покликана вирішувати гендерна політика.

Гендерна політика – утвердження партнерства статей (гендерів) у визначенні і реалізації політичних цілей, завдань і методів їх досягнення в діяльності політичних структур — держави, політичних партій, суспільно-політичних об'єднань [1].